T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

Sayı :30824082-610/ 17085405
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

21 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat: Şube Müdürü-Haydar DEMİRER Tel: 410 14 57
Faks:418 74 63 e-posta: haydar.demirer@csb.gov.tr elektronik ağ: www.csb.gov.tr

ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET ZEKİ İRMEZ'İN
TBMM 7/42709 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/42709
GK 138

SORULAR

1) 25 Mart 2026 tarihinde Hezil Çayı-Siyahkaya Barajı hattında yapılan yerinde incelemede hangi noktalardan numune alınmıştır? Bu numunelerde hangi fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametreler incelenmiştir?
2) Söz konusu inceleme sonucunda tespit edilen atıkların türü nedir? Plastik, evsel atık, tıbbi atık, ambalaj atığı veya başka nitelikte atıkların varlığına ilişkin bir tespit yapılmış mıdır?
3) Bakanlığınız ve İl Müdürlüğü tarafından, bu atıkların hangi yerleşim birimlerinden ve hangi güzergahlardan su havzasına taşındığı belirlenmiş midir? Belirlenmişse, özellikle Şenoba ve Hilal belediyelerinin bu kirlilikte payı olup olmadığı tespit edilmiş midir?
4) Şırnak Valiliği açıklamasında kirliliğin belediyelerden değil "aşın yağışlardan" kaynaklandığı belirtilmiştir. Aşırı yağışın sebep olduğu bulanıklık ile katı atık kaynaklı kirlilik birbirinden hangi bilimsel ve teknik verilerle ayrıştırılmıştır?
5) Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca, özellikle AKP yönetimindeki Şenoba ve Hilal belediyeleri hakkında herhangi bir idari yaptırım, denetim raporu, çevre cezası veya suç duyurusu işlemi başlatılmış mıdır?
6) Şenoba ve Hilal belediyeleri, katı atıkların toplanması, taşınması, depolanması ve bertarafı yükümlülükleri bakımından son beş yılda kaç kez denetlenmiştir? Bu denetimlerde hangi eksiklikler tespit edilmiştir?
7) Eğer herhangi bir sorumluluk tespiti yapılmadıysa, içme suyu havzasına karışan atıkların kaynağı neden kamuoyuna açıklanamamıştır?
8) Valilik açıklamasında "gerekli tüm tedbirlerin alındığı" belirtilmiştir. Bu tedbirler somut olarak nelerdir? Hangi tarihte, hangi kurum tarafından uygulanmıştır?
9) Açıklamada 17 Nisan 2026 tarihinde bütünleşik katı atık tesisi için ihale yapılacağı belirtilmiştir. Şırnak ili ve bağlı ilçe/beldelerde, özellikle Şenoba ve Hilal belediyeleri bakımından, bugüne kadar katı atıkların düzenli bertarafı neden sağlanamamıştır?
10) Bakanlığınız, Şenoba ve Hilal belediyelerinin AKP yönetiminde olması nedeniyle çevresel denetim ve yaptırım süreçlerinin etkisizleştirildiği ya da geciktirildiği yönündeki kamuoyu değerlendirmeleri hakkında herhangi bir inceleme başlatacak mıdır?
11) Siyahkaya Barajı ve Hezil Çayı havzasında acil temizlik, bariyer kurulumu, sürekli izleme ve denetim mekanizması tesis edilmesi yönünde bir eylem planınız var mıdır? Varsa takvimi nedir?

CEVAPLAR

1,2,4) Önergede belirtilen değerlendirmenin yapılmasında; olayın meydana geldiği döneme ilişkin meteorolojik veriler, saha gözlemleri, suyun fiziksel özellikleri (bulanıklık ve askıda katı maddeye ilişkin gözlemler), kirliliğin kaynağına yönelik yerinde incelemeler ile çevresel değerlendirmeler esas alınmıştır. Aşırı yağışlar sonucu oluşan doğal bulanıklık ile katı atık kaynaklı kirliliğin ayrıştırılmasında; kirliliğin oluşum şekli, yayılımı, taşınan materyalin niteliği akış rejimi ve saha gözlemleri birlikte değerlendirilmiştir.

Bununla birlikte, aşırı yağışlar ve buna bağlı oluşan yüzeysel akışlar ile sel suları, yalnızca doğal sediment ve askıda katı maddeyi değil, havza içerisinde farklı kaynaklarda bulunan katı atıkları da su ortamına taşıyabilmektedir. Bu nedenle, barajda gözlenen kirliliğin oluşumunda doğal bulanıklık ile yüzeysel akışların taşıdığı katı atıkların birlikte etkili olmuş olabileceği değerlendirilmiş olup, söz konusu kirliliğin tek bir kaynağa atfedilmesini sağlayacak kesin ve yeterli teknik veri elde edilememiştir.

Ayrıca, baraj sularına ilişkin su kalitesinin izlenmesi ve söz konusu parametrelerin analizine yönelik çalışmalar ilgili mevzuat çerçevesinde Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ve Sağlık İl Müdürlüğü tarafından da yürütülmektedir.

3,5) Hilal, Şenoba ve Uludere Belediyeleri tarafından aynı vahşi depolama sahası kullanıldığı için atıkların taşınma güzergahı ile kirliliğin hangi belediyenin faaliyetlerinden ne ölçüde kaynaklandığı hususunda da kesin bir tespit yapılamamıştır. Hilal, Şenoba ve Uludere Belediyeleri'ne bu kapsamda 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca idari para cezası uygulanmıştır.

6) Şenoba ve Hilal Belediyelerinin katı atıkların toplanması, taşınması, depolanması ve bertarafına ilişkin yükümlülükleri kapsamında, son beş yıl içerisinde kurumumuz kayıtlarında yer alan 1 (bir) adet denetim bulunmaktadır.

Bununla birlikte, sahada gerçekleştirilen ve resmi kayıt sistemine işlenmemiş denetim/faaliyetlerin de bulunduğu değerlendirilmekte olup, bunlara ilişkin sayısal bilgi ve tespitler kayıt altına alınmadığından kesin olarak bildirilememektedir.

Kayıtlı denetimde tespit edilen eksiklikler ilgili denetim tutanağı ve raporunda ayrıntılı olarak yer almaktadır.

7) İçme suyu havzalarına ulaşan kirleticilerin kaynağı; atmosferik taşınım, yüzeysel akış, noktasal ve yayılı kaynaklar ile farklı çevresel etkenlerden kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle, yalnızca kirliliğin tespit edilmiş olması, tek başına belirli bir gerçek veya tüzel kişinin sorumluluğunu ortaya koymamaktadır.

Sorumluluk tespitine esas teşkil edecek teknik ve bilimsel verilerle kirleticinin kaynağı net olarak belirlenemediğinden, kamuoyunu yanıltabilecek veya kesinleşmemiş değerlendirmelere yol açabilecek açıklama yapılmamıştır. Kaynağın kesin olarak ortaya konulmasını sağlayacak yeterli teknik bulgu elde edilmesi halinde, ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli idari işlemler tesis edilmektedir.

Ayrıca, içme suyu havzası, Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmekte olup, söz konusu yönetmelik çerçevesinde gerekli inceleme, değerlendirme ve içme suyu havzası ve barajlardaki su kalitesi tespitine ilişkin iş ve işlemler Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün görev ve yetki alanında bulunmaktadır.

8,10) Şenoba ve Hilal Belediyeleri tarafından yürütülen katı atık bertaraf faaliyetlerine ilişkin yapılan denetimlerde, ilgili çevre mevzuatına aykırılıkların tespit edilmesi üzerine Şırnak Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından 31/03/2026 tarihinde 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında idari yaptırım uygulanmış, idari para cezası tesis edilmiş ve mevzuata aykırı faaliyetlerin durdurulmasına yönelik idari işlem gerçekleştirilmiştir.

9) Söz konusu ihtiyacın karşılanmasına yönelik olarak bütünleşik katı atık yönetim sisteminin kurulmasına ilişkin çalışmalar yürütülmüş ve bu kapsamda bütünleşik katı atık tesisi için ihale süreci planlanmıştır.

11) Siyahkaya Barajı ve Hezil Çayı havzasında acil temizlik çalışmaları ile bariyer kurulmasına ilişkin iş ve işlemler Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) görev ve yetki alanında bulunmaktadır.